

Newman og Escrivá

Denne artikkelen er trykket i internettmagasinet Church Forum. Forfatteren understreker at både Newman og Escrivá la vekt på lekfolkets viktige rolle i Kirken.

11.10.2010

Å lete etter en forbindelse mellom den hellige Josemaría Escrivá og kardinal John Henry Newman [som ble saligkåret av pave Benedikt XVI 17. september 2010 i Birmingham] kan se ut som en noe krampaktig sammenlikning. Enhver forbindelse

mellom disse to banebrytende skikkelsene i Kirkens liv, den ene på 1800-tallet og den andre på 1900-tallet, kan synes noe tynn. Deres sosiale, kulturelle og historiske bakgrunn og omgivelser var svært forskjellige. Newman var en engelsk konvertitt, essayist og apologet som endte opp som kardinal. Escrivá var den spanske grunnleggeren av en institusjon innen Kirken. Ikke desto mindre kan et grundigere studium av dem åpenbare atskillig harmoni på det åndelige plan og en parallell i deres pastorale interesser.

Både Newman og Escrivá forkynte den viktige rollen som lekfolk er kalt til å ha innen Kirken. Begge fikk problemer fordi de talte om denne rollen, som av mange ble oppfattet som en uforsvarlig nyskapning. Newman sa for eksempel at "sensus fidei", eller "trossansen" til Guds folk burde ses på som et *locus theologiae*, en kilde som burde

konsulteres for å finne troens autentiske innhold. Kirken, som mottaker av den guddommelige åpenbaring, kan ikke klare seg uten lekfolket, siden de danner et av dens grunnleggende elementer. Uten dem ville den miste en verdifull troskilde, og videre ville resultatet bli klerikalisme – en forminskelse av Kirkens ekte natur, og redusere den til presteskapet og hierarkiet.

Vedvarende formasjon

Både Newman og Escrivá så klart at det enkle faktum å være lekfolk i Kirken gjorde ikke alle til talsmenn for Den hellige ånd. De trenger grundige kristne studier og formasjon, og en vedvarende anstrengelse for å leve i overensstemmelse med deres tro. Newman viet sine intellektuelle og pastorale anstrengelser til dette formålet, han redigerte tidsskriftet *The Rambler* , arbeidet for å starte et

katolsk universitet i Dublin, samt Oratorieskolen i Birmingham. Han er berømt for uttalelsen: ”Jeg ønsker et lekfolk som ikke er arrogante, ikke snakker før de tenker, ikke er kranglevorne, men menn [og kvinner] som kjenner sin religion, som går inn i den, som vet nøyaktig hvor de står, som vet hva de har og hva de ikke har, som kjenner sin tro så godt at de kan forklare den, som kjenner historien så godt at de kan forsvare den. Jeg ønsker et intelligent, godt opplært lekfolk. Jeg ønsker at de skal øke sin kunnskap, kultivere sin forstand, få innsikt i hvordan sannhet forholder seg til sannhet, lære å se tingene som de er, forstå hvordan tro og fornuft står i forhold til hverandre, og hva som er katolisismens grunnlag og prinsipper.” (Preken nr. 9, *Duties of Catholics towards the Protestant View* , 1851)

Den hellige Josemaría på sin side utga mange prekenes og åndelige bøker, som har hjulpet lekfolk til å finne Gud i deres vanlige liv, og grunnla på vegne av Gud en institusjon som har som mål å minne alle på det universelle kall til hellighet, og gjøre dette tilgjengelig. Verket han grunnla prøver ikke bare å minne folk om at de *burde* bli helgener i deres hverdagsliv, men viser dem også *hvordan*, idet det gir dem den hjelp de trenger for å kunne oppnå det. Selv definerte han Opus Dei som ”et enormt katekesearbeid”, fordi det tilbyr spesifikk formasjon, spesielt rettet for å gjøre folk i stand til å utvikle det han kalte ”enhet i livet” – å leve i samsvar med troen hvert øyeblikk på dagen.

De første kristne som eksempel

Både Newman og Escrivá visste at det de fremmet ikke egentlig var noe nytt – det er ”så gammelt og så nytt

som evangeliet” sa Escrivá. Begge hadde de første kristne som inspirasjonskilde, fordi, som Newman sa, kristne trenger å se til dem for å gjenopprette troens fylde. Begge la sterk vekt på nødvendigheten av å oppnå en dyp enhet mellom tro og fornuft, basert på vitenskapelige studier innen både hellig og profan lærdom. For eksempel krevde Escrivá at alle Opus Dei-prester skulle være eksperter innen et akademisk fagområde – de har alle universitetsgrader, og mange av dem har doktorgrad. Samtidig ønsket han at Opus Deis lekfolk skulle studere teologi og beslektede emner, dersom det var hensiktsmessig helt opp til doktorgradsnivå.

Newman sa: ”Jeg ønsker at den intellektuelle lekmann skal være religiøs, og at den fromme geistlige skal være intellektuell.” (Preken nr. 1, *Intellect the Instrument of Religious*

Training , holdt i Universitetskirken, Dublin på festen for den hellige Monika, søndag etter Kristi himmelfartsdag 1856)

Samvittighetenes frihet

Både Newman og Escriva hadde en dyp kjærlighet til sannheten, og nektet å opphøye samvittigheten til et autonomt moralprinsipp. Og mens begge insisterte på nødvendigheten av å forme sin egen samvittighet, i moralske og læremessige spørsmål, under ledelse av Kirkens magisterium, forkynte de også det man kunne kalle en ”samvittighetenes frihet” i timelige saker. Escrivá forkynte utrettelig om lekfolkets frihet og selvstendighet i politiske og sosiale spørsmål, og forklarte at det ikke burde være noen geistlig innblanding eller press på dem i slike saker. Lekfolket skulle imidlertid strebe etter å leve i samsvar med deres tro og være

trofaste mot deres samvittigheter. De burde aldri gi seg selv lov, sa han, til å atskille noen av deres handlinger fra samvittighetens befalinger, men burde ta fullt moralsk ansvar for alt de gjorde. Newman på sin side talte og skrev i dybden om samvittighetens verdi som stedet for vårt møte med Gud, den dypeste sannhet i menneskets vesen, og det som tilskynder all moralsk handling.

Mange flere aspekter ved læren til disse to mennene kunne trekkes frem, slik som nødvendigheten av å kombinere fromhet og lære, nødvendigheten av at teologer gjør sitt arbeid klokt og ansvarsfullt, i full enhet med Kirken, og en dyp forståelse for Kirken som mysterium og sakrament, som sammen med det menneskelige element leder til kommunion med det guddommelige. Imidlertid kan allerede mye av det som har blitt beskrevet ovenfor være nok til å rettferdiggjøre påstanden

om en dyp harmoni mellom John
Henry Newman og Josemaría
Escrivá.

**F. Arroyo Martinez er doktor i
filosofi ved Santa Croce Universitet
i Roma.**

F. Mario Arroyo // Church
Forum

.....

pdf | dokument generert automatisk fra
[https://opusdei.org/nb-no/article/
newman-og-escriva/](https://opusdei.org/nb-no/article/newman-og-escriva/) (18.03.2026)